

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม
ของนักเรียน

ชื่อผู้วิจัย นางนภาพร พันธะไชย

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

ปีการศึกษา 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน และ 4) เพื่อประเมินผลและเผยแพร่รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน ดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) 4 ขั้นตอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูโรงเรียนบัวขาว ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบัวขาว จำนวน 310 คน ได้มาโดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของนักเรียนแต่ละระดับชั้น และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบและคู่มือการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ และแบบยืนยันรูปแบบ แบบประเมินก่อนและหลังการใช้รูปแบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ดัชนีจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index : PNI_{Modified}) และการทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องมีความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน และผลการตอบแบบสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ในสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังพบว่า สภาพที่คาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ในขณะที่สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) เมื่อพิจารณาจากดัชนี PNI_{Modified} เพื่อระบุความต้องการจำเป็นที่ต้องการพัฒนา พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีสูงสุด คือ ด้านการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน ที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า "SSAP Model" มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) 2) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) 3) ภาวะผู้นำเชิงรุกและการทำงานเป็นทีม (Active Leadership and Teamwork) และ 4) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (Professional Growth) ผ่านกระบวนการ GROWTH Cycle ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการยืนยันรูปแบบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง พบว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพก่อนและหลังการใช้รูปแบบ หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยหลังการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) ก่อนการใช้รูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นสูงสุด ได้แก่ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ

3.2 ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูหลังการใช้รูปแบบ สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยหลังการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) ก่อนการใช้รูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$)

3.3 ผลการประเมินทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน หลังการใช้รูปแบบ สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยหลังการใช้รูปแบบ

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) ก่อนการใช้รูปแบบอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นสูงสุด ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

4. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในการส่งเสริมทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และผลการเผยแพร่รูปแบบสู่โรงเรียนเครือข่าย จำนวน 10 โรงเรียน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)